

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám.
Hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére von-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egyes szám ára 3 fill. —
Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Aronkívül az összes hirdetési
irodáknak.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 256 szám.

Szerda, november 9.

Amit a számok beszélnek.

Nagybecskerek, november 9.

(L—t.) Nem lehet eléggé sokszor foglalkozni azokkal a számokkal, amelyekkel Lukács pénzügyminiszter az ország jövő évi költségvetésében megrajzolta a magyar állam helyzetét. Ezek a számok érthetőbbben, okosabban beszélnek, mint ezer szájhős, a ki torka szakadtából kiabálja a haza-mentést. Ezek a számok hidegen, ridegen, minden cifra nélkül szólnak, de még sem lehet őket tulkiabálni.

Igaz ugyan, hogy a miniszter előterjesztésében tartózkodott a szoroson vett pénzügyi politika megoldására váró nagyobb kérdéseinek taglalásától. A valutarendezés befejezés, a készfizetések megkezdése, az adóreform s más ehhez hasonló szerves pénzügyi kérdések más években rendez tárgyai voltak a pénzügyminiszter fejtegetéseinek. Most ezekről szándékosan hallgatott, a minek az a magyarázata, hogy míg a vámszövetség s a kiegyezés többi kérdései elintézve nincsenek, addig valóban meddő dolog ezekről beszélni.

A rendes bevételek, melyek az 1905-ik költségelőirányzatban ezerhatvanhét millió és 865.000 koronára vannak velvéve, még mindig túlhaladják a rendes kiadásokat 33.600.000 koronával. De ezt a többletet majdnem egészen elnyelik a rendkívüli kiadások és beruházások, úgy hogy az egész költségvetést véve, a pénzügyminiszter csak 198.9000 korona névleges felesleget irányoz elő. Ez az előirányzat bár a tavalyinál kedvezőlenebb, mégis meglephet bennünket, ha meggondoljuk, hogy a most előterjesztett költségvetés már magában foglalja az állami, megyei, államvasuti tisztviselők fizetésrendezését, a községi és körjegyzők fizetésének javítását, a járási számvevői intézmény felállítását, a népiskolai tanítók, a középiskolai tanárok fizetésének, valamint a lelkesítő illetmények feljavítását, az egyházak járandóságainak fölemelését és a horvát kiegyezésből eredő kiadási többletet. A miniszter újból figyelmeztette a képviselőházat, hogy ha a kiadások szaporításában tovább is ily rohamosan haladunk, elő fog állani a deficit, mert bevételeink elérték a rugalmasság határát s idő kell hozzá, míg újból emelkedni képesek lesznek.

Az 1903-iki év eredményeit a pénzügyminiszter aránylag elég kedvezőnek mondta, mert a zárszámadás 11 millióval nagyobb felesleget mutat, mint a költségvetés s a legtöbb állami bevétel nagyobb összegeket mutat, mint a mennyi előirányozva volt. De ez a szaporodás csakis az előírásnál, nem pedig a valóságos pénztári eredménynél mutatkozik. Az előírás 19 millióval kedvezőbb, mint az előirányzat, ellenben a pénztári eredmény 58¹/₂ millióval kedvezőlenebb. Ebben nagy része van az ex-lexnek, mert az egyenes adóknál 25 millió, az illetékeknél 7¹/₂ millió korona fizetetlen maradt. Ezt most már utólag kell befizetni az adózóknak.

Az ország pénzügyi helyzete a mondtak után nagy óvatosságot kíván. Ha az 1903-iki zárszámadásból kihatoljuk azokat a bevételeket, melyek kölcsönműveletekből származnak, akkor a kiadás 80 millió koronával nagyobb, mint a bevétel, miként ezt a zárószámadási jelentés is kiemeli. Ez azt jelenti, hogy több, vagy ki-

sebb joggal beruházásoknak nevezett állami kiadásainkat hitelműveletek segítségével vagyunk kénytelenek fedezni.

És jelent még egyebet is. Fölhívást a komoly, higgadt munkára!

De hát ki gondol most arra, mikor bő alkalom kínálkozik a romboló heccre?

Ki gondolkozik a számok tanúságain, mikor bömbölhet kedvére!

Ez az igazi „hazafiság“!

... Megfordítva tudniillik.

Jegyzők a miniszterelnöknél. A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egyesülete szeptember hónap 25 én tartott rendes évi közgyűlésén Tisza István grófot, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnököt tiszteleti taggá választotta. A megválasztásáról szóló díszoklevelet az egyesület küldöttsége tegnap délután a belügyminiszteriumban adta át a miniszterelnöknek. A nagy küldöttségben, a melyet Kuncze Imre, az egyesület elnöke vezetett, majdnem az összes vármegyei jegyző-egyesületek képviselői voltak, részt vett a tisztelgésben az egyesület tisztikara teljes számban. Az ékesen kiállított és izléses, szép kötésbe foglalt okmányt Kuncze Imre elnök meleg üdvözlő szavak kíséretében nyújtotta át a miniszterelnöknek, aki a következőleg válaszolt:

— Tisztelt uraim! Hálás szívvel köszönöm a megtiszteltetésnek azt a jelet, a melyet ezennel küldöttségük által szívesek voltak nekem átadni. Legyenek róla meggyőződve, hogy azon kevés kehecskes dolog között, a melylyel jelenlegi felelősségteljes állásom jár, mindenestre legkelembesebbek egyike a visszaemlékezés arra, hogy tehettem egy szolgálatot a közügynek abban a tekintetben, hogy a jegyzőkkel szemben a magyar állam és a magyar nemzet kifejezést adjon annak a megbecsülésnek, a melyben őket részesíteni kell. Egész hivatalos működésemen vörös fonálként vonult végig eddig is és vonul tovább — a mig ez a működés tart — ezentúl is az a gondolat, hogy a jegyzői kar egyfelől a legbecesebb exponense a magyar nemzeti politikának, egy nélkülözhetetlen alkatrésze a magyar nemzeti politika nagy gépezetének, másfelől exponense és képviselője mindannak a nemzeti kötelességteljesítésnek és hivatásnak, a mely a nép között élő intelligenciára mindenütt a világon, de talán Magyarországon mindenek előtt, háramlik. Ebből önként folyik egyfelől az — és erre kérem is önöket, amint hiszem is, hogy nem találók önök-nél süket fülekre, — hogy igen magas és igen szigorú mértéket állítsunk fel a jegyzői hivatás és a jegyzői kötelességteljesítés tekintetében, igen magas mértéket, amely felé egész lélekkel, becsülettel férfiaknak igen erős elhatározásával törekedjenek, de másfelől folyik azután az is, hogy minden téren, anyagi és erkölcsi téren egyaránt meg kell adni önöknek is azt a megbecsülést, azt az elégtételt, amelyet nagy hivatásukat méltóan betöltő férfiak a nemzetől, a társadalomtól és az államtól megkívánnak. (Élénk tetszés és éljenzés.)

En azt hiszem, ezeknek a szempontoknak teljes mértékben érvényesülniök kell a közigazgatás szerves reformja alkalmával, mert hiszen akkor lesz itt igazán az alkalom, hogy a jegyzői állással oly köztisztviselői állás domborodjék ki, hogy a mai helyzet sok minden anomáliáján segítve legyen. Addig is azonban azt hiszem, hogy lesz alkalom az érzéket belevinni az életbe és az életben tanusítani is. Legyenek meggyőződve, hogy addig is, mint önöknek és az önök által képviselt nagy közérdeknek és nagy közügynek igaz barátja fogok önöknek egész jóakarattal, egész igyekezettel szolgálni. (Lelkes éljenzés.)

A szerbországi szerbek a népoktatási törvényjavaslat ellen. Félhivatalosan jelentik: Berzeviczy Albert kultuszminiszter népoktatási törvényjavaslata országszerte nagy érdeklődést keltett. Mindenki érzi, hogy e kérdés a magyarság kérdése. S míg egyrészt a magyar tanítók a népoktatási törvényjavaslat némely intézkedését keveslik, — noha a haladás jelentős voltát ők is elismerik, — a nemzetiségek körében annál na-

gyobb az izgatás a javaslat magyarosító tendenciája ellen. A mi bent a hazában történik, a törvényes eszközök figyelembe vételével, az ellen nem szólhat senki. De mint nekünk sürgönyzik, az izgatás, a nemzetiségi demagógia hullámai már kicsaptak az ország területén kívül is. A Belgrádban megjelenő Politika című lap propagandát csinál a mellett, hogy Belgrádban népgyűléseket tartanak a javaslat ellen. A lap közli, hogy Szerbia belsőjében már nagyban készítik elő az ilyen célu népgyűléseket. Szerbia azonban nagyon jól tenné, ha a magyar belügyek helyett a maga belügyeivel foglalkozna s bizná a magyarországi hazafias szerbségre annak a megítélését, nem szükséges, nem észszerű, nem kötelességszerű-e minden szerbnek ismerni a magyar állam nyelvét?

„A megyeháza szennyese.“

(A „Nagybecskereki Hírlap“ leleplezése)

Nagymosás van mostanában a „Nagybecskereki Hírlap“-nál, mint e cikk címe mutatja. Keményen dolgoznak, hogy ország-világ megtudja, miképp itt vannak a legbotrányosabb állapotok, hogy itt pusztít az a, — hogy a N. H. szavával éljünk — „wirtschaft“, mely már annyira foglalkoztatta az országos sajtót.

A Nagybecskereki Hírlap ez alkalommal két nagy feladatra vállalkozik. Előbb másfél hasáben elmondja, „hogyan bannak a hivatalnokok a néppel.“ Aki elolvassa az alábbi, az akták nyomán összeállított tényállást, láthatja, hogy még a panaszos maga sem tudta bebizonyítani állításait. Ezt bizonyára épen olyan jól tudta a cikkíró maga, de akkor nem lehetne pellengére állítani az egész tisztikart, pedig az a fő és nem az igazság. Ha csak annyit írta volna meg, hogy egy ügyfél egy megyei irnoknak adott néhány koronát (ambátor ez sincs bebizonyítva), hát akkor hol maradt volna a szenzáció? Pedig szenzáció kell, ha még mások becsülete árán is. Csakhogy a nagy közönség már nem ül fel az ilyen leleplezéseknek.

Tudják azt ma már, hogy épen a torontali közigazgatás, bármennyire költik a rossz híret, nem korrumpált s ha alárendelt közegek talán nagy ritkán el is követnek kisebb visszaéléseket, a mi tisztikarunk ugy tudás, mint tisztesség dolgában megérdemli a közönség becsülését s legkevésbé sem szolgálhat rá olyan gyanúsításokra, mint a milyennekkel legutóbb is illették.

A másik nagy feladat, amire a N. H. ezúttal vállalkozik, az, hogy kimutassa „milyen elemekből van összeállítva a tisztikar, mely hivatva van arra, hogy a megyei belügyeket vezesse“. Hát csakugyan azt hittük, hogy valami furcsa dolgokat fogunk hallani a hivatalnokokról. Ahelyett azonban négy — irnokot leplez le a cikkíró ur, aki nyilván elfelejtette, hogy az irnok nem megyei tisztviselő, hanem a segéd- és kezelő-zemélyzet tagja. Az alábbiakban pontonként refl kálunk ezekre az igazságtalan támadásokra is, melyekből kiteszik, hogy itt épen olyan kevés szükség van a nagymosásra, mint fentebb.

Most pedig szóljanak a hivatalos adatok:

A Gagyánszky Zsiva főie panasz.

Gagyánszky Zsiva módosi lakos Módoson többek előtt azt beszéte, hogy egy árvaszéki ügyének elintézése miatt pénzt kellett egy szót-osszon Becskereken. Ez a híresztelés a központban tudomásra jutott és telefonon elrendellett, hogy Módos község előjárói Gagyánszkyval a tényállásról vegyének föl jegyzőkönyvet és nevezett nevezze meg azokat, akiknek állítólag pénzt adott ügyének gyorsabb menetű elintézése végett.

A községi előjáróság szeptember hó 30-án felvette a jegyzőkönyvet. Ez alkalommal előadta Gagyánszky, hogy egy adásvevési szerződési ügyben, hol kiskorúak is voltak érdekelve, ennek sürgős jóváhagyása végett (jelzálogi kölcsönre volt szüksége) Nagybecskerekre utazott.

Itt bement az árvaszék iktatójába, ahol az egyik irnok tőle, miután kérését meghallgatta, a költségekre alítólag pénzt kért. Ő nem adott, de az irnok utána ment a folyosóra s azt mondta neki, hogy ha sürgősen akarja szerződését megkapni, adjon neki (az irnoknak) valamit. Gagyánszky erre 4 koronát adott az irnoknak, ki őt erre az ügyészhez küldte, hogy annál szorgalmazza ügyét. Gagyánszky odament. Az ügyész nem volt irodájában. A folyosón egy Gagyánszky által nem ismert ur ottléte oka felől kérdezősködött. Mikor ennek előadta ügyét, ez az elintézésért pénzt kért. Adott neki 3 koronát. Visszamenve az irnok irodája felé, egy általa nem ismert urnak a folyosón ismét 3 koronát adott. Mielőtt ezután bárkihez ment volna, a folyosón egy általa nem ismert urtól kért utbagazítást. Ennek is 2 koronát adott.

Haza menvén, 20 napig várt; de mivel ügye nem érkezett meg, újból Beeskerekre jött. Itten felkereste az irnokot és neki szemrehányást tett, hogy ügyét miért nem intézte el. Az irnok összezdta s irodájából kiutasította. Panaszt akarván tenni emiatt, egy hajdútól kért felvilágosítást. Ezt ettől nem kapta meg. A folyosón egy jarkováci földmivessel találkozott. Ennek tanácsára bement egy irodába. Ott egy magas állású ur meghallgatta panaszát. Ezt az urat ő eleinte az alispánnak tartotta, de később reá jött, hogy nem az volt, hanem alítólag az árvaszéki elnök. (Ez sem volt, mint később látni fogjuk.)

Ez az ur ezután elment a panaszoltakhoz, azoktól összeszedte a kiosztott 12 koronát, s visszajöve átadta neki azzal, hogy menjen haza, szerződését pár nap múlva megkapja. Ez történt augusztus 24-én. Szerződését rövid időn belül nem kapván meg, Rosenberg Armin módosi könyvelőt kérte fel ügye megszüntetésére. Ez bent is járt Beeskereken s ő is 8 koronát osztott szét.

A község ezt a jegyzőkönyvet bemutatta a módosi főszolgabíróknak, aki azt az alispánhoz beterjesztette.

Az alispán a vizsgálatot elrendelte. Ennek során október 14-én az illető irnok tagadta Gagyánszky állításainak valódiságát. A vele egy irodában dolgozók, mint tanuk nem tudtak semmit arról, hogy a vádolt irnok kért és kaphatott volna pénzt. Az árvaszéki elnök kijelentette, hogy nála nem járt Gagyánszky s nem panaszkodott, ő nem adta vissza azt a bizonyos 12 koronát. Az alispántól szembesítést kért.

Időközben Rosenberg Armin az alispán rendeletére a módosi főszolgabíró jegyzőkönyvileg kihallgatta a Gagyánszky által említett 8 korona szétosztása ügyében. Rosenberg Armin azt vallotta, hogy soha semmiféle ügyben, jelen esetben sem, szorgalmazás közben pénzt nem osztogatott Beeskereken senkinek sem. A 8 koronáról tett vallomás valótlan. Ő Gagyánszky kérelmére, mert Beeskereken járt, az ügye iránt is érdeklődött és egy megyei irnok ismerősének kalauzólása mellett kutatta is az ügyet. Ez alkalommal mással, mint az őt kalauzoló irnokkal, nem érintkezett; ennek fáradságáért szóval köszönetet mondott, de elismerésének kézzelfogható jelét semmiféle alakban nem adta.

Az ügy tisztázása végett az alispán november hó 5-re beidézte Gagyánszkyt Beeskerekre. Meg is jelent. Itt a vizsgálat során irodáról-irodára lett vezetve, hogy mutassa meg azokat, a kinek pénzt adott. Ez alkalommal az illető irnokra ráismert és szemébe mondta, hogy neki 4 koronát adott. Az irnok ezt tagadta. Szembesítették. Mindakettő megmaradt vallomása mellett. Erről jegyzőkönyvet vettek fel. A többi vármegyei alkalmazottak közül senkire sem ismert reá, a kinek pénzt adott volna és a ki neki a 12 koronát visszaadta volna.

A vizsgálat alkalmával azt állította, hogy 3 koronát egy sánta embernek adott. A megyeházán 3 sánta ember van. Minda hárommal szembe-sítették. Egyik betegen a lakásán feküdt. Ehhez is elvezették. Egyikben sem ismert arra, a kinek 3 koronát adott.

Kikérdezték arra nézve is: hogyan nézett ki az, aki neki a 12 koronát visszaadta. Így írta le: „középtermetű, széles mellű, kopott ruhás egyén, aki nézete szerint nem megyei alkalmazott.”

Gagyánszkyt nemcsak az árvaszéki, hanem az összes megyei irodákba bevezették azoknak felismertése végett, a kikkel előadása szerint érintkezhetett. Az egy irnokon kívül senkire sem ismert reá.

Jellemző, hogy a vizsgálat után panaszát indokolás nélkül visszavonta.

Azonban a visszavonás után is, mint halljuk, hivatalból folytatták és folytatják a vizsgálatot a hivatal hirneve érdekében.

Irnokok kvalifikációja.

A Nagybeeskereki Hírlap ezután hosszasan azzal foglalkozik, hogy melyik irnoknak vagy díjnoknak mi a kvalifikációja.

Koch Mihálynak a N. H. szerint az a büne, hogy keményseprő volt. Be van igazolva, hogy két polgárit végzett s ma is csak díjnok.

Hollósi Lajosról mást nem tud mondani, csak azt, hogy pincér volt, pedig elmondhatta

volna azt is, hogy hat gimnáziumot végzett, vagyis olyan kvalifikációja van, mint országjáró kevés irnoknak, hiszen az 1883-iki minősítési törvény csak négy gimnáziumot, reáliskolát vagy polgárit követel tőlük. Az meg pláne furcsa demokratikus felfogás, különösen azoktól, akik naponként hirdetik hangzatos vezércikkükben a demokráciát, hogy valakinek ipari foglalkozását szemére vessék.

Konecsni Mihály szintén 4 polgárit végzett s így miniszteri protekcióra nem volt szüksége. Éppúgy Gyukicsnak (akit egyébként nem Jeremiásnak hanem Györgynek hívnak), ki a pénzügyigazgatóságnál és tanfelügyelőségénél is működött mint díjnok.

Miók József szintén rendelkezik az előirt kvalifikációval. Azelőtt dolgozott a pénzügyigazgatóságnál és telekkönyvnel, volt állami és községi végrehajtó, ügyvédi irnok s később megyei díj-nokból irnokká lépett elő.

Hogy Penza Dömének van e államtitkári protektora és kávéskofa ismerőse, az eddig nem érdekelte a közvéleményt s talán ezentul is megleszünk, ha nem ismerjük ezeket az „érdekes” adatokat. Annyi azonban kimutatott tény, hogy elvégezte a polgári iskola 4-ik osztályát, gör. kel. felszokoztatott volt, dolgozott a járásbíró-ságnál, ügyvédnél és pénzügyigazgatóságnál s megyei díj-nokból lett irnokká:

Ezeket kívántuk elmondani, hogy a nagyközönség tisztán lássa, mennyire igazak és alaposak azok a „teleplezések”, melynek régebben felült a publikum. Ezek az idők hál' istennek elmúltak.

De eltekintve attól, ha történeik is visszaélés, ez előfordult és elő fog fordulni a világ bármilyen testületénél, anélkül, hogy arról akár az illető testület többi tagjai, akár a testület a maga egészében tehatna.

S lehet-e korrupcióról beszélni ott, ahol mint ebben a szörnyű nagy esetben is, a fölttes hatóságok pusztán a fél szóbeszédre minden befolyás és presszió nélkül rögtön a legszigorubb vizsgálatot indítják meg? Hiszen ennél korrektebb eljárást kiteroszakolni sem lehet.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeltől 1/2 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **A szegény iskolásgyermekekért.** A nagybeeskereki iskolásgyermekekbarát-egylet, amely évek óta lelkes buzgalommal munkálkodik a szegény iskolásgyermekek érdekében, most a tél küszöbén kérelemmel fordul a társadalom vagyonosabb tagjaihoz, hogy segítségükkel támogassák az egy-letet működésében. Az egyesület vezetőségének ez irányu kérése így hangzik:

Nagylelkű pártfogóink! A tél küszöbén ismét azon kérelemmel járunk Önök elé, hogy a szegény iskolásgyermekeknek könyvek, írószerek, ruházat és étellel való segélyezésében támogatóink legyenek. Az Eg kifogyhatatlan jósága há-lára kötelez mindenkit, de első sorban azt, ki oly sorsban van, hogy kisebb-nagyobb főösleggel rendelkezik, melyet szükölködő embertársával megoszthat. Ez a legszebb és legtermékenyebb hálaadás és annál áldásosabb és áldásthozóbb azoknak, kik gyakorolják, mert az emberi szeretetnek a kisdedekre fordítása a fajfenntartás kötelesség teljesítését is sikerre vezeti. Ha az emberi nem erősítésében, nemzetünk szaporodásában munkarészünket ki akarjuk venni, akkor forduljunk jótékonyágunkkal a tanuló kisdedekhez, mert a taneszközökben, ruházatban és ételben mindég szükölködő zsenge embervirág, még ha el nem pusztul is kicsi korában, test és lélekben teljes életén át csenevész lesz. Segítségét kérünk tehát az „Iskolásgyermekekbarát-egylet” ez évi munkálkodásához, Önöktől, kikhez eddig is nem hiába fordultunk és kiknek könyörületeességét az Eg fogja bőven megjutalmazni. Nagybeeskerek, 1904. november 9. A nagybeeskereki iskolásgyermekekbarát-egylet: Men czer Lipót elnök, Baaden Károly alelnök, Váry Mihály jegyző, Frölich Pál pénztáros.

— **Szereb egyházmegyei nagygyűlés.** A temesvári gör. kel. szereb egyházmegye ezévi nagygyűlését folyó hó 17-én tartja a temesvári püspöki palotában, Létics György dr. püspök elnökléte alatt.

— **Eszküvő.** Szabó Zsigmond dolovai községi segédjegyző tegnap kötött házasságot a temesvári kir. anyakönyvvezető előtt Schönthal Jozefin kisasszonnyal, Schönthal János gyárvárosi magánzó leányával.

— **A Dmke köréből.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület pénzügyi osztálya vasárnap délelőtt Szegeden Prokisch Ferenc bankigazgató elnöklésével gyűlést tartott és több nagyobb érdekű dologgal foglalkozott. Legfontosabb tárgya volt a gyűlésnek a nemzeti-ségi bankok agitációja ellensúlyozásának ügye.

— Az ülésen az elnök bejelentette, hogy formálisan most alakult meg az osztály, amelynek titkárává Vajda Béla bankárt és Szilber Dezső bankhivatalnokot választották meg. Megállapodtak abban is, hogy ezután az osztálygyűléseket a DMKE területén felvő nagyobb városokban felváltva tartják meg. Elfogadták az elnökség ama javaslatát, hogy a pénzügyi osztály olykor rövid szakelődás tartására egyes országos nevű szakfelfut kérjen fel. Az osztály tanácskozásait minig az vezetné be, ami meg jobban fölkeltené az osztályulésék iránt az érdeklődést. Javasolni fogja az osztály az elnökségnek, hogy a közművelődési egyesület örökös, alapító öszsége, valamint egyéb oly alapítványait, a melyek az alapszabály értelmében fel nem használhatók, koronajáradékban helyezze el és azokat tartaléklétkben. A DMKE igazgatósága foglalkozott ezután a nemzeti-ségi bankok kérdésével és a pénzügyi osztályt hívta fel, hogy e bankok hazafiatlan agitációjának ellensúlyozása iránt tegyen hozzá javaslatot. A pénzügyi osztály tagjai beható tárgyalás alá vették e kérdést. Felszólaltak Obláth Lipót, Suttag Ferenc, Kiss Arnold, Koch Bernát, akik valamennyien azt bizonyítják, hogy e bankok nemzeti szempontból mennyi kárt okoznak. Obláth örömmel látja, hogy e kérdéssel foglalkozik a DMKE, amely ha nemzeti-ségi bankok agitációját ellensúlyozni képes lenne, akkor máris teljesen megfelel hivatásának. Hasonló szép beszédben fejtette ki Suttag kir. tanácsos, lugosi nyug. kir. tanfelügyelő, takarékpénztári vezérigazgató, a krassómegeyi nemzeti-ségi bankok pusztító rombolását. Elhatározták az osztálygyűlésen, hogy e bankok agitációjának káros eredményeiről adatokat szerezzenek be és mielőtt e mélyreható, nagyfontosságú kérdésben javaslatot tennének, ez ügyet a legközelebbi gyűlésen még egyszer tárgyalás alá veszik.

— **Műkiállítás.** Szekulics Sándor műkiállítását a felsőkereskedelmi és polgári iskola dísztermében minden nap szép közönség látogatja. Hogy a vásárlás minél könnyebb legyen, a művész kiállított műveit részletfizetésre is eladja.

— **Halálozás.** Machalek Ferenc nagybeeskereki betűszedő, a Pleitz Ferenc Pál cég szorgalmas derék alkalmazottja, ma délelőtt rövid szenvedés után 22 éves korában meghalt.

— **Csecsemőholttest a kutvödörben.** Megirtuk, hogy október 30-án a Karácsony-utcában levő Hausladen-fele házban az ott lakó Degrell Mária mikor a kútra ment, hogy vizet merítsen, a kutvödörben egy ujszülött csecsemő holttestét találta. A rendőrség nyomban erélyes vizsgálatot indított a lelketlen anya ellen s azt most egy helybeli 20 éves cselédleány személyében ki is nyomozta. A sötét bünbe egy itteni születésű is bele van keverve s a vizsgálat még tovább folyik.

— **Leült tanu.** Vorgics Gyóka nevű nagybeeskereki legénynek sokszor volt már baja a bírósággal. A legutóbb is valami tolvajlás miatt gyűlt meg a baja, amit kerekén tagadott volna, de Bojnov Arkadia helybeli legény a tanu-vallomások során rávalott. Vorgics ezért véres boszut esküdött Bojnov ellen s tegnapelőtt végre is hajtotta boszuját. A réten megleste Bojnovot s bottal úgy összeverte, hogy félholtan, eszméletlenül vitték be a kórházba, ahol 24 óráig sem tért magához. Bojnov állapota igen súlyos. Vorgicsot letartóztatták.

— **Két tamburás egy csárdában.** Az ismeretes, hogy két dudás egy csárdában nem fér meg. Ugy látszik azonban, hogy két tamburás sem fér meg egy csárdában. Ezt igazolja legalább az a véres eset is, amely tegnapelőtt Melencén történt. Az ottani kocsmában ugyanis két tamburás, Molics Ili és Jovanov Milan szórakoztatta muzsikájával a vendégeket. Tegnapelőtt este azonban a két tamburás összeveszett, aminek a vége az lett, hogy Jovanov Milan kést rántott s markolatik döfte Molics Ili szívébe. Molics egyszeribe összeesett s néhány perc múlva meghalt. A gyilkos tamburást elfogták.

Isten áldása Lukácsnál! Ezen jelszó a most lefolyt XIV. sorsjátékban is fényesen bevált. Fenti bankháznak ezernyi vevője jutott már az ott elért nyeresemények által vagyonhoz és állandó jóléthez. Az előzékenység és a bármily nagyságu nyeresemények azonnali és diszkrét kifizetése (a nyerő sorsjegyek egyszerű visszaadása ellenében) Lukács Vilmos bankházát annyira kedvelté és népszerűvé tette, hogy sorsjegyeit mindenütt a legnagyobb előszeretettel vásorolják. Érteirjük a közönséget, hogy közkedveltségnek örvendő osztálysorsjegye

a hel
s igy
takar
jegye
bank
elarus

becsk
emlék
a mel
tént
napok
város
Pálné
háztel
redett
kereke
ból fe
nutlan
mellbe
mulva
kos bo
jelent
A kirá
gyilkos
ellen s
ság eé

Sándor
Junga
Dezső,
szakért
gyar
esküvő
bányi
Karaffi
Galamb
János é
Pap Mi
A
után a

K
nem ér
a gyilk
volt s
tartozt
nek. Mi
tési kö
halaszt
Ez az i
volt per
s ezért
Hitelez
megbíz
tyánsz
nek és
anyjáb
alkalm
házat
élvezet
vette
előadás
hogy a
fogja b
megbíz
paszkiné
Kolpas
ügyet, m
dr. Kard
hogy vis
koroná
közben
forinté
dók vol
is vissz
a vádolt
kérdete
dést, m
de ha
dolgot.
a mely
hagyni
öket. Ő
fog meg
nem is
elment
akart k
lefizeth
Nagybec
várakozo
tatták a
lakást tal
Szimáná
előadása
hogy leg
gyilkossá

a helybeli Schlesinger D. cégnél is beszerezhető s így a felesleges levelezés és portóköltség megtakarítható. Ajánljuk t. olvasóinknak, hogy sorsjegyeiket ezen cégnél vásárolják, mely a Lukács-bankháznak helyben és a környéken bizárolagos elárúsítója.

ESKÜDTSZÉK.

A Garay-utcai gyilkosság.

Szenzációs bűnyűben ítélkezett ma a nagybecskereki esküdtbíróóság. Közönségünk bizonyára emlékezni fog még arra a borzalmas gyilkosságra, a mely ez év szeptember hó 1-én délután történt Nagybecskereken, a Garay-utcában s a mely napokig élénk izgatottságot tartotta az egész várost. A gyilkosság áldozata özvegy Kolpaszki Pálné itteni vagyonos magánzó volt, aki egy házvételből kifolyólag ellenséges viszonyba keveredett Kirtvánszki János ugyancsak nagybecskereki vagyonbuktott szatócsossal, aki emiatt boszúból fényes nappal az utcán megtámadta a gyantlanul hazafelé tartó asszonyt s késsel ugy mellbeszurta azt, hogy Kolpaszkiné pár perc múlva az utcán összerogyott és meghalt. A gyilkos borzalmas tettének elkövetése után azonnal jelentkezett a rendőrségnek, mely őt letartóztatta. A királyi ügyészség a btkv. 278. szakaszában irt gyilkosság büntetése miatt vádat emelt Kirtvánszki ellen s így az ügy a nagybecskereki esküdtbíróóság elé került.

A mai tárgyaláson elnök volt dr. Polgár Sándor kir. törvényszéki bíró, szavazóbírák: Junga Aladár és Makk József, ügyész: dr. Boross Dezső, védő: dr. Eibeschutz Miksa, orvosszakértők: dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly törvényszéki orvosok. Rendes esküdteknek kisorsolták: Kluge Károly, Kubányi János, Wagner Mátyás, Nagy Károly Karaffi Ernő, Paunkics Vilád, Mojzes Kálmán, Galamb Géza, Szauer Árpád, Dékány János, Giel János és Oszwald Pál, pótesküdték lettek: Pap Miklós és Csampazevics Dusan.

A vádirat rendelkező részének felolvasása után a vádlott kihallgatására került a sor.

A gyilkos kihallgatása.

Kirtvánszki mindenekelőtt kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Azután elmondja, hogy a gyilkosság előtt néhány hónappal szatócsüzlete volt s ebből kifolyólag mintegy 400 koronával tartozott Prandell Rezső itteni fűszerkereskedőnek. Miután akkoriban nem volt képes ezen fizetési kötelezettségének eleget tenni, 3 hónapi halasztást kért, a mit Prandell meg is adott neki. Ez az idő is elmúlt, azonban még mindig nem volt pénze, hogy tartozását kiegyenlíthesse volna s ezért még 3 havi haladékot akart kieszközölni. Hitelezője azonban ezt nem adta meg, hanem megbizta dr. Kardos Samu ügyvédet, hogy Kirtvánszkinak a Garay-utcában levő házára, melynek csak a negyedrésze az övé, a többi édesanyjára és húgára, kérjen árverést. Az árverés alkalmával, mely július hó 4-én tartatott meg, a házat egészen a vádlott édesanyjának haszonélvezeti joga nélkül özv. Kolpaszki Pálné vette meg 950 korona vételáron. A vádlott előadása szerint Kolpaszkiné megígérte nekik, hogy a házat a vételáron ismét tulajdonukba fogja bocsátani s ezért ő anyja és húga megbizásából több ízben fel is kereste Kolpaszkinét, hogy vele ez ügyben tárgyaljon. Kolpaszkiné azonban addig huzta-halasztotta az ügyet, míg az árverés jogerős nem lett s ekkor dr. Kardos Samu ügyvéd irodájában kijelentette, hogy vissza adja ugyan a házat, de csak 1600 koronáért. Később Gruncsis Dusan tanító közbenjárására hajlandó volt Kolpaszkiné 700 forintért is átengedni a házat. Ők hajlandók voltak még ily magas összeg mellett is visszavásárolni a házat. Augusztus 15-én a vádlott találkozott Kolpaszkinével, a kitől megkérdezte, hogy mikor köli meg velük a szerződést, mire az asszony azt felelte, hogy most nem ér rá, mert Törökbecsére utazik a leányához, de ha onnan visszajön, akkor majd elintézi a dolgot. Időközben egy bírósági végzés érkezett, a mely szerint kötelezettségnek 15 nap alatt elhagyni a házat, mert ellenesetben kilakoltatják őket. Ő még mindig bizott abban, hogy sikerülni fog megegyezni Kolpaszkinével s éppen azért nem is hurcolkodtak ki. Ezután néhány napra elment Oppovára egyik rokonához, a kitől pénzt akart kölcsönözni, hogy a házért járó vételárt lefizethesse. Szeptember hó elsején érkezett vissza Nagybecskerekre, itt azonban az a meglepetés várakozott rá, hogy anyját is, meg őt is kilakoltatták a házból s édesanyja addig, míg alkalmas lakást talál, egyik távoli rokonánál, Kirtvánszki Szimánál huzta meg magát. Kolpaszkiné a vádlott előadása szerint még azt sem engedte meg nekik, hogy legalább novemberig ott lakjanak a házukba. A gyilkosság részleteire vonatkozólag elmondja, hogy

aznap, mikor a gyilkosság történt ott evett Kirtvánszkiéknál s mivel éppen akkor néhány tamberás haladt el az ablak alatt, kíváncsiságból kifutott az utcára. Midőn visszajött, a házból az asztalon fekvő kést zsebre vágta s azt véletlenül magánál felejtve elment lakást keresni. Ugy délután 4 óra tájban visszaérkezett a lakásnézésből s hazafelé menet a Garay és Petrovics utca sarkán levő Bella Szvetiszlav-fele korcsma sarkán találkozott Radicev Lyubóval, aki behívta őt a korcsmába. Egy darab ideig ott ült a korcsmában Radicevvel, de mivel semmi kedve nem volt a mulatozásra, egy alkalmas pillanatban megszökött onnan. Alig hogy az utcára érkezett, észrevette Kolpaszkinét, aki egyik ismerősét kísérte el. Hozzáment és ismételtén kérdőre vonta őt, hogy mért üzte el őket abból a házból, a hol már ötven év óta laknak. Kolpaszkiné erre állítólag durván bánt vele, mire ő esztét vesztve kirántotta a zsebéből a nála felejtett kést s azzal maga sem tudja hogyan, megszúrta Kolpaszkinét. Midőn tettének tudatára ébredt, a kést eldobta s egyenesen a rendőrségre ment, a hol letartóztatták. Az elnök több kérdést intézett még a vádlotthoz s azzal kihallgatását befejezték.

Az orvosszakértők véleménye.

Most dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly orvosszakértőket hallgatták ki, a kik felolvasván a boncolási jegyzőkönyvet, ismételtén konstataciák, hogy a meggyilkolt szegény asszony erős vérvettség következtében halt meg. A boncolás alkalmával látták, hogy a mellkas jobb oldalán a kulescsont közepe táján egy 15 centiméter mély szurt seb van, mely a tüdő egyik szárnnyát s egy vizedényt is megsebesített. Az orvosok szerint a vádlott elmeje ép és tettét szabad elhatározásból követte el. A vizsgálati fogság alatt ugyan a vádlott említette, hogy időnként epileptikus rohamokban szenved, de ezek minden két-három esztendőben szoktak csak fellépni, de ez nincs befolyással a vádlott lelkületére.

Tanúk kihallgatása.

Ezután a tanúk kihallgatására került a sor. Kolpaszki Etel, a meggyilkolt asszony 16 éves leánya elmondja, hogy édesanyja több ízben panaszkodott, hogy a vádlott megöléssel fenyegette őt s nem egyszer leskelődött is rá. Az egész esetről különben nem tud semmit, mert nem volt szemtanúja a gyilkosságnak. Özv. Biszterszki Jánosné azt mondja, hogy egy temetésről hazajövet látta, a midőn vádlott a korcsmából kiszaladt s az előle az utca tulsó oldala felé menekülő asszonyt utólérve, vállán megragadta. Erre az asszony elsikoltatta magát, majd néhány lépést téve, összerogyott.

Ugyanily értelemben vallott még Káren Ambrusné és Kolozsvári Sándorné is.

Lesztyánszki Mihály azt mondja, hogy ő az ablakból látta a gyilkosságot és utána is kiáltott a menekülő gyilkosnak, hogy az istenért, mit tett, mire a vádlott őt is megfenyegette.

Lesztyánszki György a gyilkosságot nem látta ugyan, de Kolpaszkiné neki is több ízben panaszkodott, hogy a vádlott folyton megöléssel fenyegette.

Berkes Lajos rendőrhadnagy eskü alatt bizonyítja, hogy Kolpaszkiné augusztus 5, vagy 6 dikán nála járt s panaszkodott, hogy Kirtvánszki gyilkossággal fenyegetőzik. Erre ő maga elé idézte a vádlottat s figyelmeztette a következményekre. A vádlott ekkor beösmerte, hogy fenyegetőzött, de megígérte, hogy a jövőben ezt nem fogja többé tenni. Egyebet nem tud.

A vádlott természetesen ezt is tagadja. Délben az elnök felfüggesztette az ülést. Itéletet csak holnap hoznak.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 9-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 9.

A képviselőház ma délelőtt Perczel Dezső elnöklésével ülést tartott, melyen folytatta a házszabályrevíziós vitát.

Ma először Szalay Károly beszélt a revízió ellen.

Utána Apponyi Albert gróf szólalt föl, aki először is kifogásolja a mai választási rendszert, mert ma a kormány csinálja a többséget, ami pedig az alkotmányos egyensúly megbillenését jelenti a király és a nemzet között. A királynak meg vannak a jogai, a melyekhez senki se akar nyulni, de a nemzetnek is meg vannak a maga jogai, melyeket nem szabad királyi hatalommal megcsorbítani. Azért kellene a választási reformot minél előbb keresztülvinni, hogy a nemzeti akarat megnyilvánulhasson. Tiszának szerinte nem lett volna szabad a revízióban prejudikálni,

állást foglalni, mert ő most a király minisztere, a házszabály pedig saját jogunk.

Kiáltások: A királynak ehhez semmi köze!

Rákosi: Ezek a mi Hausgesetzeink!

Apponyi Albert gróf beszéde további részében azt fejtegeti, hogy a miniszterelnök az erős rendszabályokkal csak olajat önt a tüzre. Ha pedig valami erőszakos eljárásra gondolna...

Rakovszky: Ott leszünk!

Polónyi: Annak az elnöknek nem szeretnék a helyében lenni.

Apponyi: ... akkor annak jogi következménye, hogy törvénytelenül hozott házszabályokkal alkotott törvények semmi-sék. Hiszi, hogy az ilyen módon hozott törvények nem is nyernek szentesítést. Ajánlja Günther javaslatát elfogadásra.

Tisza István gróf miniszterelnök nyomban megfellelt Apponyinak. Mindenekelőtt tiltakozik az ellen a vád ellen, mintha ő a királyt belevonta volna terveibe. Lehetetlen, hogy Apponyi ne érezné a revízió szükségét, mikor elnök volt, sokszor kérte az ellenzékét, hogy ne tapossa lábbal a házszabályokat. (Tetszés és taps jobbról.) A kuri biráskodást a nemzeti akarat nyilvánulásának megvalósításáért hozták s éveken át nem panaszkodott Apponyi a nemzeti akarat meghamisítása ellen. Az általános választói jog, amit Apponyi akar, veszedelmes mert olyan elemeket ruház fel jogokkal, melyek nem elég érettek, hogy jogukat a haza érdekében használják. (Tetszés és taps jobbról. Ellenmondások balról.)

A házszabályokban a mai állapot fenntartása megmetyeljezi milliók érzelmeit s lerombolja a parlament méltóságát. Ismételtén ajánlja elfogadásra a javaslatot. (Eljenzés és taps jobbról; Abzug! kiáltások balról.)

Az ülés folyik.

Az orosz-japán háború.

A mandzsuriai harcokról.

Budapest, november 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Newyorki távirat szerint Mukden környékén ismét nagy csata folyik. Részletek nincsenek.

Budapest, nov. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tokióból táviratozzák, hogy onnan tegnap indult el 20 ezer főnyi új sereg a harctérre.

Pert-Arthur ostroma.

Budapest, november 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Dalniból sürgönyzik, a japánok már egészen körügyűrűzték elfoglalt állásaikkal a várat s minden oldalról szakadatlanul bombáznak. A vár elesését itt e hét végére várják.

Az amerikai elnökválasztás.

Budapest, november 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Newyorkból táviratozzák, az eddigi elnököt Roosevelt újból megválasztották óriási többséggel az egyesült államok elnökévé.

A londoni lordmajor beiktatása.

Budapest, november 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból táviratozzák, ott ma iktatták be ünnepélyesen az új lordmajor John Pountot. A beiktatás fényes kö.épkori szertartások mellett folyt le s ugyszólván egész London részt vett az ünnepben.

Gyilkosság.

Budapest, november 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Muraközben tegnap ismeretlen tettesek agyonlőtték Franko János péterhegyi korcsmáros. A gyilkosság valószínűleg boszu műve.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben ismét emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
Buza (áprilisra) 1905. . . . . 10.20— —
Tengeri (májusra) 1905. . . . . 7.49— —
Zab (áprilisra) 1905. . . . . 7.05— —
Rozs (áprilisra) 1905. . . . . — — —

8390. szám. 1904.

818-3.2

Pályázati hirdetés.

Törökbecse községnél lemondás folytán üresedésbe jött irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 30-ig annál inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogom.

Javadalmazás: évi fizetés 600 korona.

A főszolgabíró megbízásából:

Dr. Weliacha,

lb. főszolgabíró.

Farkasd község előjárósága.

1514. szám 1904.

817-3.3

Árlejtési hirdetés.

Alólirott község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Farkasd községben szükséges előfogati fuvarozás 1905. évi január hó 1-től 1906. évi december hó 31-ig terjedő 2 évre leendő biztosítása végett a szóbeli árlejtés Farkasd község házában 1904. évi november hó 16-án délelőtti 9 órakor fog megtartatni. Kikiáltási ár az egész szolgálatra évi 2400 korona, mire a versenyezni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a többi árlejtési feltételek alólirott előjáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Farkasdon, 1904. évi november hó 30-án.

Az előjáróság.

Pilseni sörcsarnok-megnyitás

Van szerencsém a n. é. közönséget fisztelettel értesíteni, hogy a „Pest városához” címzett szállodában, (a volt Magyar Olvasókör helyiségében) vasárnap, november 6-án ujonnan berendezett, a modern igényeket kielégítő

sörcsarnokot

nyitok, hol naponta frissen csapolt pilseni sört (a pilseni részvényeserfőzdeből) fogok kimérni. — Mindenkor nagy választéku villásreggeli. — Előfizetőket ebédre és vacsorára is felveszek.

Kitünő konyha! Figyelmes kiszolgálás! Kitünő hegyi borok!

Számos látogatásért esd

Mayer János,

a „Pest-szálló” bérlője.

814-3.2

Rámpás

literenkint 28 krajcár kapható (731-x.25)

Dr. Brájjer Lajosnál

Zápolya-utca 1. szám.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

Téli és nyári gyógyhely.

Európa leggazdagabb természetes kénés hévíz forrása 49° C., 17 millió liter napi mennyiség. Reuma, csusz és köszvény :: :: ellen, ivó és fürdő gyógy mód. :: ::

Téli idény ez évben bevezetve.

165 kényelmes lakószoba, ez évben ujonnan berendezve, 70 holdas park és erdő.

Évi forgalma hétézer állandó fürdővendégnél több.

Nyáron naponta 16, télen 4 vonatközlekedés, állandó fürdő-orvos, vasútállomás, posta, távirat, telefon a fürdőtelepen.

Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve.

***** PENZIÓ *****

október 1. május 1-ig. Fürdés és teljes ellátás hetenkint 18 forinttól feljebb.

(799-64)

Bérbe adom

folyó évi november 1-től

HÁZAMAT,

amely egy lakásból áll, 5 szoba, konyha, kamra, mosókonyha, pince, padlás és f. s. kamra. Parkirozott udvar, gyümölcs- és konyhakert, valamint egy 20 méter hosszú kukorica-kotárka.

Bővebb felvilágosítást ad: özv. KRSZTICS JOHANNA, a mellette levő házban, vagy levélileg alólirott

Krsztics János

ügyvéd,

Módoson.

730-10.10

Eladó.

600 métermázsa Oberndorfi sárga

takarmányrépa.

Ez iránti megkeresések SCHIFFER MANÓ kasznárhoz, Elemér, Iván-major intézendők.

(821-3.1)

Isten áldása
Lukács Vilmosnál
a magy. kir. szab. osztály sorsjálék
előjárás elöljárója
Budapest V., Fürdő-utca 10.

Szerencsesorsjegyek a fenti Bankházból
1/8 1/4 1/2 1/1 sorsjegy eredeti árban
1.50 3- 6- 12- korona
helyben és a környéken kizárólag csak az alant jegyzett cégnél kaphatók.

Az I. osztály huzása már 1904. november 24. és 25. évi
Hivatalos nyereségjegyzék minden huzás után azonnal, ingyen
Nyereségek azonnali kifizetése a nyerő-
sorsjegy egyszerű visszaadása ellenében.

SCHLESINGER D. fűszerkereskedés
Nagybecskerek, Megyeház-utca 806. (811a-4.2)

FELTÜNŐ UJDONSÁG.**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

505-x.90

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken,